

VLAD BURLEA – PORTRET DE CREAȚIE

VLAD BURLEA – PORTRAIT OF CREATION

ELENA MARDARI¹³,
doctorandă,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

¹³ E-mail: leancamardari@gmail.com

CZU 78.071.1(478)

DOI <https://doi.org/10.55383/ca.05>

Vlad Burlea este o personalitate marcantă a culturii muzicale autohtone. El activează prodigios în domeniul creației muzicale, semnând lucrări de mare valoare artistică. Este implicat în viața muzicală a republicii, atât prin organizarea diferitor evenimente, concerte, cât și participând nemijlocit la acestea. Se manifestă prodigios în sfera pedagogiei muzicale, educând generații de tineri muzicieni în cadrul Centrului de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga și Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice. Lucrările compozitorului Vlad Burlea sunt interpretate cu succes în sălile de concerte din țară și peste hotarele ei. Un rol important în dezvăluirea personalității muzicale a maestrului Vlad Burlea și a manierei lui de scriitură componistică îl are prestigiosul Festival Internațional Zilele Muzicii Noi organizat anual la Chișinău.

Cuvinte-cheie: Vlad Burlea, studii, compozitor, creație, interpretare, profesor, concerte

Vlad Burlea is a prominent personality of the local musical culture. He is prodigiously active in the field of musical creation, signing works of great artistic value. He is involved in the musical life of the Republic, both by organizing various events, concerts, and directly participating in them. He manifests himself prodigiously in the sphere of musical pedagogy, educating generations of young musicians within the Ștefan Neaga Center of Excellence in Artistic Education and the Academy of Music, Theater and Fine Arts. The works of composer Vlad Burlea are successfully performed in concert halls in our country and abroad. The prestigious New Music Days International Festival organized annually in Chisinau has an important role in revealing the musical personality of maestro Vlad Burlea and his manner of composing.

Keywords: Vlad Burlea, studies, composer, creation, interpretation, teacher, concerts

Introducere

Școala componistică națională cunoaște în prezent nume notorii precum: Vasile Zagorschi, Zlata Tcaci, Ghenadie Ciobanu, Gheorghe Mustea, Marian Stârcea, Vladimir Beleaev, Serafim Buzilă, Ion Macovei, Dimitri Kițenko, Vladimir Ciolac, Tudor Chiriac ș.a. Printre aceștia se numără și Vlad Burlea¹⁴, care activează prodigios în domeniul creației muzicale, semnând lucrări de mare valoare artistică, având o activitate diversă. La formarea sa ca personalitate muzicală au contribuit mai mulți factori: familia, studiile preuniversitare și universitare, mediul de activitate ș.a. Este descendent dintr-o familie de intelectuali, mama sa fiind profesoară la școala din sat, iar tatăl său – inginer mecanic, un timp și primar. Vlad Burlea din copilărie a manifestat un interes deosebit pentru muzică, studiind la Casa de cultură din sat (Bravicea), diferite instrumente muzicale printre care: pianul, chitara, acordeonul, instrumentele de percuție, contrabasul. Însuși compozitorul declară: „Sunt un poli-instrumentist”¹⁵.

Primele noțiuni din teoria muzicii le însușește în armată, cântând în fanfara militară la trompetă. După finalizarea serviciului militar, chiar dacă nu avea pregătire muzicală specială, însă cu o dorință de a merge pe calea artei, Vlad Burlea decide să-și facă studiile la Institutul de Arte din Chișinău *Gavriil Musicescu* (1980, actualmente Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice) la catedra Iluminare culturală, specialitatea dirijat coral, clasa profesoarei Valeria Lastovca. După primul an de studii, compozitorul realizează că are nevoie de cunoștințe fundamentale în domeniul muzicii. Astfel, la îndemnul compozitorului și prietenului său Anatol Chiriac, V. Burlea ia decizia de a se transfera la Colegiul de Muzică *Ștefan Neaga* (actualmente Centrul de Excelență în Educație Artistică *Ștefan*

¹⁴ Născut la 1 martie, 1957 în satul Bravicea, r-nul Călărași.

¹⁵ Din interviul cu Vlad Burlea, realizat pe 19.10.22.

Neaga) la catedra de Muzicologie, avându-i ca mentori pe Pavel Rusu (compozitor), Tatiana Lupan (muzicolog, profesor de literatura muzicală), Loghin Țurcanu (muzicolog, profesor de teoria muzicii), pedagogi iluștri, care au pregătit generații de muzicieni. Ulterior își continuă studiile la Conservatorul Moldovenesc de Stat *Gavriil Musicescu* (în prezent Academia de Muzică Teatru și Arte Plastice). Ultimele studii, la conservator, au încununat drumul parcurs spre perfecționare profesională în domeniul compoziției, clasa profesorului Gheorghe Mustea, cu teza de diplomă – cantata *Ora Eternă* în clavier, fiind prima lucrare de anvergură a maestrului.

Repere din activitatea de muzician a maestrului Vlad Burlea

Ca și compozitor, scrie un șir de opusuri în diferite genuri. Este activ în domeniul componistic, tinzând permanent spre desăvârșirea manierei individuale de scriitură. Important pentru afirmarea personalității sale artistice este faptul că maestrul este membru activ și secretar responsabil al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Republica Moldova. Se implică în organizarea diferitor evenimente culturale, concerte și Master class-uri, cât și în pregătirea unui eveniment major al culturii muzicale autohtone – Festivalul Internațional *Zilele Muzicii Noi* ș.a. Participă activ nemijlocit la acestea, împărtășind experiența sa în domeniul compoziției, teoriei muzicii, educației muzicale ș.a. O implicare la fel de intensă Vlad Burlea o are ca și membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, realizând un frumos schimb de experiențe și participând în multiple manifestări artistice. De asemenea, personalitatea artistică a maestrului se impune și ca membru al Uniunii Cineaștilor din Republica Moldova.

În sumarul activității sale figurează și ipostaza de profesor de compoziție, orchestrație, teoria muzicii și a formelor, contribuind la instruirea tinerilor muzicieni în cadrul Centrului de Excelență în Educație Artistică *Ștefan Neaga*, educând o pleiadă de discipoli și ghidându-i pe cei interesați de domeniul componistic. În cadrul instituției, mulți ani consecutiv, Vlad Burlea organizează Concursul Tinerii Compozitori, unde participă și elevii săi, în urma căruia obțin locuri de frunte, confirmând profesionalismul maestrului, dar și munca asiduă a acestuia. La fel de productiv se manifestă și ca lector universitar la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice. Recent (28 septembrie 2022) s-a produs un frumos eveniment public – concertul aniversar 65 ani de la nașterea maestrului Vlad Burlea. Pentru activitatea multilaterală depusă în domeniul muzicii dlui Vlad Burlea i s-a acordat titlul onorific Maestru în Artă, iar mai apoi a fost distins cu Ordinul Gloria Muncii. Alături de Ghenadie Ciobanu, Gheorghe Mustea, Vladimir Ciolac ș.a., Vlad Burlea se numără actualmente printre promotorii de vază ai muzicii naționale. Compozitorul colaborează cu diverse ansambluri, orchestre atât din țară, cât și peste hotare, creând un peisaj sugestiv al vieții muzicale din spațiul basarabean.

Repertoriul componistic

Creația lui Vlad Burlea acoperă un areal vast de genuri muzicale precum: cele vocale și instrumentale de cameră, pentru cor *a cappella*, creații pentru voce și ansamblu instrumental, pentru duet vocal și ansamblu instrumental, muzică simfonică și vocal-sinfonică, pentru teatru și film, muzică electro-acustică ș.a. Stilul componistic propriu lui Vlad Burlea se bazează, pe de o parte, pe surse importante – muzica religioasă, folclorul muzical, pe de altă parte explorează și exploatează limbajul componistic modern, tehnicile de scriitură contemporană precum: aleatorica, sonoristica, poliritmia etc., toate fiind sintetizate în mod creativ, demonstrând maturitatea gândirii muzicale a maestrului.

Lucrările vocal-simfonice ocupă un loc aparte în creația sa, marcând etape importante în constituirea profesională a compozitorului. Cele trei lucrări reprezentative: *Ora Eternă*, *Mărturiile*

Calvarului și Monastirea Argeșului se încadrează în sfera genului cantato-oratorial și tratează trei linii de subiect: *Ora Eternă* pentru cor mixt, soliști și orchestră simfonică – tematica existențială, soarta omului și a omenirii în general; *Mărturiile Calvarului* pentru cor mixt, declamator, solist și orchestră simfonică – cea religioasă și tablourile epice *Monastirea Argeșului* pentru cor mixt, orchestră simfonică, declamator bas-solo și voce folclorică – jertfa zidirii în numele creației, soarta artistului.

Ora Eternă este o lucrare de debut în domeniul genului, scrisă în anul 1992 (lucrare de licență), *Mărturiile Calvarului* desemnează maturitatea muzicianului (1997), iar tablourile epice *Monastirea Argeșului* reflectă plenar stilul și individualitatea manierei de scriitură componistică a artistului, care îmbină armonios tradiția și inovația în domeniul artei muzicale. Scrise în diferite perioade de timp ale activității compozitorului Vlad Burlea, aceste lucrări se află în strânsă legătură cu întreg spectrul de creații atât vocale, cât și instrumentale ale maestrului. Astfel, lucrările vocale de cameră și corale *a cappella* sau asociate unui grup instrumental, cu o mare diversitate tematică și pot fi considerate un laborator de creație, o rampă pentru lucrările vocal-simfonice. Tehnicile componistice utilizate în aceste creații precum vocaliza, îmbinarea diferitor tipuri de voci, eterofonia, sonoristica, elementul teatral ș.a., cu abordarea de diferit nivel a elementului vocal, le vom regăsi valorificate, dezvoltate, combinate cu alte procedee în lucrările vocal-simfonice.

Lucrările lui Vlad Burlea în sălile de concerte

După cum am menționat anterior, importantă pentru activitatea compozitorului Vlad Burlea este implicarea și participarea lui în cadrul Festivalului Internațional *Zilele Muzicii Noi*, unde practic la fiecare ediție impresionează publicul cu noi premiere, interesante ca tematică și gen, stil și orchestrație etc. Evidențiem dintre acestea: *Delir*: muzică electro-acustică, pentru bandă magnetică și sintetizator (1996), *Fantezia in C* pentru pian (1997), *Ciclul vocal Existențe* (1998), *Și va fi atât de simplu* pentru cor mixt *a cappella* (2010), *Cândva demult* pentru flaut baroc și pian (2010), simfonia *Destine* în trei părți: I – 1940; II – 1946-1947; III – 1989 (2010), *Involuții* pentru pian (2012), *Monologuri Latente* pentru soprano și pian în trei părți: *Tăcerea*, *Interior* (2014) și *Oglinda* (2015), *Adjem Tarab*, tablouri orchestrale pe melodii de Dimitrie Cantemir (2014), *Rituri și dansuri telurice* pentru pian și orchestră de cameră în trei părți: I – *Rumeondra*, II – *Cornul lunii* și III – *Călușul* (2016), *Ție, Doamne, rogu-mă* pentru cor mixt și ansamblul instrumental (2018), *Sound Motion* pentru vioară și pian (2018), *Sound Motion* nr. 3 pentru contrabas și pian (2019), *Ludos Illuminatio* pentru vioară, clarinet, violoncel și pian (2019), *Leagănul de aer* pentru bariton și pian (2023) ș.a.

Muzica semnată de Vlad Burlea sună în concerte organizate cu diferite ocazii. Spre exemplu, în iulie 2012 Ambasada Germaniei a organizat un concert cu genericul *Diplomație pe note*, cu prilejul aniversării a 20 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice între Moldova și Germania. La concert au fost interpretate creații precum *Odă Bucuriei* din Simfonia a 9-a de Beethoven, *O, Fortuna* din *Carmina Burana* de Carl Orff, *Zborul Walkiriilor* din opera *Walkiria* de Richard Wagner, un fragment din *Riturile primăverii* de Ghenadie Ciobanu, *Vals Paris* de Vlad Burlea. În total, în program au fost incluse 16 creații muzicale” [1].

Un eveniment muzical emblematic a fost premiera lucrării *Tablouri epice Monastirea Argeșului* a avut loc în incinta Sălii cu orgă pe 18 ianuarie, 2015, bucurându-se de un succes enorm, devenind eveniment de anvergură în cultura muzicală națională. Presa, posturile de radio și TV au relatat în detalii premiera și reacția spectatorilor și opiniile specialiștilor: „Premieră muzicală în capitală. Balada „Monastirea Argeșului” a adunat, aseară, un număr important de spectatori, care s-au declarat impresionați de concert. Capodopera, o creație vocal-simfonică, a fost interpretată de către orchestra și

Corul Național al Sălii cu Orgă” sau „Muzicienii spun că au interpretat cu emoții fiecare parte a piesei” [2].

Emisiunea aniversară de 60 de ani ai compozitorului Vlad Burlea prezentată la Moldova 1 a fost anticipată de un Concert jubiliar, organizat pe 7 aprilie 2017 la Filarmonica Națională *Serghei Lunchevici*. În cadrul acestuia au evoluat mari personalități ale artei interpretative naționale precum: Lilia Șolomei (soprano), Ana Cernicova (soprano) și fiica ei Amelia Uzun, Inga Lupu (soprano), Ala Zasmenco (soprano), Sergiu Braga (tenor), Natalia Botnariuc (pian), Capela corală Doina, director artistic și prim-dirijor Ilona Stepan, Orchestra Simfonică a Filarmonicii Naționale *Serghei Lunchevici*, director artistic și prim-dirijor Mihail Agafița.

La 28 septembrie 2022 a avut loc concertul de creație al Maestrului Vlad Burlea consacrat aniversării a 65 de ani cu genericul *Sunt o scânteie în imensitatea eternității*. Spectacolul s-a constituit din două părți, respectiv în partea întâi au fost prezentate lucrările vocale și instrumentale de cameră, unele în premieră absolută: *Chișinăul de cândva*, redacție pentru vioară și pian, interpretat de Radu Tălămbuță (vioară) și Luminița Ionică (pian), *Leagănul de aer* pe versuri de Valeriu Matei pentru bariton și pian în execuția lui Alexei Digore (bariton) și Bogdana Grecova (pian) și lucrarea *Sound motion IV* – interpreți Evghenia Smirnov (oboi) și Bogdana Grecova (pian). În partea a doua a seratei aniversare a fost interpretată creația *Tablourile epice Monastirea Argeșului*, componența interpretativă: Cronicarul (declamator) – actorul Vlad Sabajuc; Meșterul Manole (bas) – Andrei Caraman; Ana lui Manole – Viorica Cheptănaru (voce folclorică); V. Moscvitin – instrumente de percuție (toaca, clopot tubular, tamburină, campanello); Daniela Istrati – harpă; Ana Strezeva – orgă; corul mixt și orchestra de coarde, la pupitrul dirijoral – Vladimir Andrieș. În cadrul interviului de la postul de Televiziune TVR Moldova Vlad Burlea s-a exprimat în felul următor despre creația *Monastirea Argeșului*: „(...) Munca zidarilor la construcția bisericii, zbuciumul sufletesc al Meșterului Manole, zidirea Anei în temelia bisericii, sunt transmise sub formă de tablouri muzicale (...). Nu am vrut să vizualizez acest subiect, de aceea se interpretează static, dar cu anumite efecte sonoristice, anumite procedee teatrale care nu au mai fost realizate într-o scenă de concert la noi în Moldova”. Acest text se regăsește și în programul de sală. La postul de televiziune TVR Moldova a fost comentat evenimentul: „Cele mai apreciate lucrări ale compozitorului Vlad Burlea au fost prezentate, aseară, la Sala cu Orgă din Chișinău, într-un concert jubiliar. Unele compoziții au fost auzite în premieră de iubitorii muzicii de cameră” sau „Cu o prodigioasă activitate în domeniul compozițiilor corale, vocale și instrumentale de cameră, Vlad Burlea a adunat aseară, la Sala cu Orgă, un public care apreciază muzica de calitate. În prima parte a concertului au fost prezentate lucrări pe care le-a scris recent. În a doua parte a fost interpretată lucrarea „Monastirea Argeșului”, tablouri epice după Vasile Alecsandri” [3]. Însuși Vlad Burlea a menționat, la același post TV: „Principiul după care am ales lucrările sunt cele interpretate o singură dată sau în premieră absolută. Tot timpul sunt aceste emoții de comuniune cu interpreții și mai apoi, triplu, comuniune interpreți-sală. Este o energie care se degajă în timpul concertului, pe care nu poți să o obții când privești sau când ascuți” [3]. A fost un spectacol grandios și ca număr al participanților – au evoluat în jur de 80 de muzicieni, dar și ca valoare a creațiilor interpretate. Concertul a fost în emisie directă pe undele Radio Moldova Muzical și online pe TRM.MD în aceeași seară¹⁶.

¹⁶ disponibil <https://www.youtube.com/watch?v=1UivMA4KRg0> // <https://www.youtube.com/watch?v=g02LuPgh3JU>

Unele din lucrările lui Vlad Burlea sunt prezentate cu succes și în afara Republicii Moldova. Numim în acest sens: Concertul de muzică camerală organizat în orașul Atena, Grecia pe 18 august, 2012; interpretarea lucrării *Oglinda* din ciclul *Monologuri Latente* pentru mezzo soprano, clarinet și pian în Statele Unite ale Americii, Texas la 2 februarie, 2016. Referitor la acest concert a scris presa timpului: „O lucrare a compozitorului basarabean Vlad Burlea a avut premiera în Statele Unite ale Americii, la începutul lunii februarie. Este vorba de Aria urbanistică „Oglinda”, care face parte din ciclul „Monologuri latente” [4]. Compozitorul ne relatează despre transcrierea creației *Oglinda* pentru clarinet, care „a fost aleasă, din 270 de compoziții, pentru a fi interpretată și la cel mai prestigios festival al clarinetiștilor din lume. Acesta va avea loc în august 2016 la Kansas City, Missouri, SUA. „În fiecare an are loc festivalul mondial al clarinetiștilor la care participă cei mai reprezentativi muzicieni ai lumii. Ca să participi la el, trimiți lucrarea care dorești să o interpretezi, dacă îi interesează, ei te invită. David și Ludmila (Chise – n.n.) au trimis „Oglinda” și au fost acceptați. Așa că va răsună în august la cel mai prestigios festival al clarinetiștilor din lume” [4].

În octombrie, 2018, în cadrul Festivalul *Zilele Muzicii Noi*, România, a fost interpretată cu același succes lucrarea *Monologuri Latente* pentru mezzo soprano, clarinet și pian. Alte creații au fost incluse în concerte prestigioase precum cel din Moscova, 27 aprilie 2017, organizat de Uniunea Muzicienilor din Rusia – creația simfonică *Coasa*; pe 20 aprilie 2018, Centrul Județean de Cultură Bistrița, România – Ciclul pentru pian *Creionări*; 5 aprilie 2019, la Ateneul Român – *Monologuri latente* pentru Soprano, clarinet și violoncel ș.a.

Concluzii

Așadar, Vlad Burlea, prin activitatea sa vastă – compozitor, profesor, membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicienilor, marchează plener viața muzicală din republică. Repertoriul componistic acoperă un spectru larg de genuri muzicale, de la camerale la simfonice și vocal-simfonice, prin care maestrul Vlad Burlea completează șirul de lucrări valoroase ale componisticii naționale scrise de-a lungul timpului de mari maeștri ai condeiului muzical. Creația sa se remarcă prin stilistică, maniera individuală de scriitură, dar și prin reflecțiile tematice, care cuprind diferite stări și evenimente legate de viața și existența umană. Lucrările compozitorului Vlad Burlea sunt constant interpretate în concerte, promovate în emisiuni radio și TV, de asemenea devin obiect de studiu științific, contribuind astfel la descoperirea unor particularități de dezvoltare a artei muzicale contemporane.

Referințe bibliografice

1. Ambasada Germaniei invită iubitorii de muzică clasică la tradiționalul concert de vară [online]. In: *Infotag*: Agenție de presă. 10 iul. 2012 [accesat 31 ian. 2023]. Disponibil: <https://www.infotag.md/reportaje/765873/>
2. Premieră muzicală în capitală! Spectacolul „Monastirea Argeșului” a avut un succes colosal [online]. In: *Canal2*: [site]. 19 ian. 2012. [accesat 31 ian. 2023]. Disponibil: http://www.canal2.md/news/premiera-muzicala-in-capitala-spectacolul-monastirea-argesului-a-avut-un-succes-colosal_7098.html
3. Cele mai apreciate lucrări ale compozitorului basarabean Vlad Burlea, prezentate la Sala cu Orgă din Chișinău [online]. In: *TVR Moldova*: [site]. 22 sept. 2022. [accesat 30 ian. 2023]. Disponibil: <https://tvrmdova.md/article/eddda13cd9a49903/cele-mai-apreciate-lucrari-ale-compozitorului-basarabean-vlad-burlea-prezentate-a-sala-cu-orga-din-chisinau.html>
4. O arie a compozitorului Vlad Burlea, nterpretată în SUA [online]. In: *DOINASIRBU'S WEBLOG*. 21 febr. 2016. [accesat 28 ian. 2023]. Disponibil: https://doinasirbu.wordpress.com/2016/02/21/o-arie-a-compozitorului-vlad-burlea-interpretata-in-sua/?utm_source=Blogosfera.md&utm_medium=Article&utm_campaign=ReadArticle